

Kinder Torah[®]

Parashas Beshallach

In loving memory of Devora Bas Aharon o"n ❖ Mrs. Doris Weiner ❖ A Woman of Valor

Topple the Mighty Cedars

The Children of Israel cried out to Hashem (Shemos 14:10). The Medrash Tanchuma quotes a verse in Yishaya (41:14), "Fear not, O worm of Yaakov." Why are the Jewish people compared to a worm? A worm only has one weapon – his mouth. Yet, with this mouth he can topple the mighty cedar tree. A cedar tree is so strong that even the largest animals cannot knock it down. Along comes the little worm, and eats the bark of the tree. Around and around he eats, until a ring of bark is gone. The mighty cedar tree is dead. It is only a matter of time until it rots and falls. The nations of the world are compared to the cedar. When they overpower the Jewish people, we do *teshuvah* (repentance) and cry out to Hashem. He hears our prayers, as the verse states, "From there you will seek Hashem, your G-d, and you will find Him" (Devarim 4:29).

The Chofetz Chaim writes that we are not saved from many of the troubles that befall us. Why? Because we do not cry out to Hashem. We do not increase our prayers to Him. If we would only beseech Him with prayers, our requests would not go unanswered.

Kinderlach . . .

We know that this is a time of danger for the Jewish people. However, we can be very optimistic. Because we have the secret weapon. It is more powerful than all of the planes, tanks, missiles, and bombs put together. We have the words of tefillah (prayer). They go straight to Hashem's ears. Put extra kavannah (concentration) into your daily prayers. Make special requests in the places that they are permitted. Say Tehillim whenever you can. You can help to save us. You are our secret weapon.

Mitzvos Are Forever

What did you get?"

"That Mitzri gave me all of his gold jewelry."

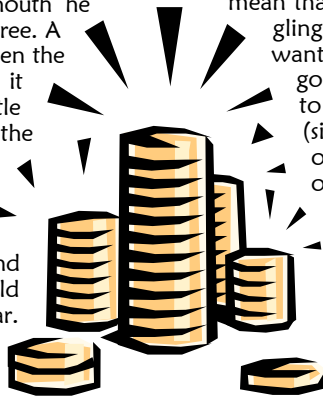
"I got a sack of silver coins."

"We're rich! After all of these years of slave labor in Mitzraim, we are finally getting what we deserve."

"Where is our leader Moshe? Why isn't he taking spoils?"

☪ ☪ ☪ ☪ ☪

"Moshe took the bones of Yosef with him" (Shemos 13:19). The Tosefta (Sota 4:2) relates that the entire nation was busy gathering spoils from Mitzraim. Except for Moshe. He was busy with mitzvos. He was fulfilling Yosef's directive to take his bones up out of Mitzraim. As the verse states, "The *chochom leiv* (wise of heart) will take good deeds" (Mishle 10:8). The Malbim explains this verse to mean that a person is constantly struggling with his *yetzer hora*. He wants to do mitzvos, which are good for him, yet his *yetzer* tries to trick him into doing *aveyros* (sins). A wise hearted man overcomes this desire. One only takes what he truly wants, and the *chochom leiv* truly wants mitzvos. Therefore, he takes them.

The Keli Yakar offers a fascinating explanation of the words of the verse, "Moshe took the bones of Yosef with him". What does a person take with him into the next world? Not his money. Nor his property. Only his mitzvos. That is the only thing that stays with him forever. Moshe took this mitzvah with him into eternity. Perhaps this is why Hashem presented Moshe with this particular mitzvah at that point in time. Because caring to the needs of the departed reminds us of that day when we will all be judged for our mitzvos. The Jewish people needed a reminder of what was truly valuable, at a time when they were chasing after the fleeting pleasures of this world.

Kinderlach . . .

What makes a person truly rich? Gold? Silver? Diamonds? Land? Wrong on all counts. Mitzvos are the most valuable thing that a person can own. Who is a chochom leiv (wise hearted person)? One who takes mitzvos. Where does he take them? Along with him into the next world. Mitzvos are forever.

The Seichel Rules

Hashem created man with two competing forces. On the one hand, a person has emotions and desires. Opposing this are his intelligence and *seichel* (common sense). The emotions are very powerful. They want to rule a person, and make him use his intelligence to seek wealth, power, and honor. The *seichel* objects. It recognizes the *emmes*. It strives to rule the emotions, thereby using them to serve Hashem and come close to Him. Which side has the upper hand? Who will win?

Rav Meir Simcha of Dvinsk, in his sefer Meshech Chochma (on parashas Bo) shares a fascinating insight into this deep subject. The Jewish people stood at the Yom Suf, surrounded with danger on all sides. What should they do? "Tell the Children of Israel that they shall travel (forward into the sea)" (Shemos 14:15). A person cannot live in water; however, the *seichel* saw that Hashem wanted them to plunge into the yom. Nachshon Ben Aminidav, the Prince of the tribe of Yehuda led the way. He let his *seichel* rule his emotions. With complete faith, he went into the yom, a place where no person could live, following the Will of Hashem. His tribe followed, as did all of Klal Yisrael. They all crowned their *seichel* as ruler over their emotions by following Hashem's command. This ultimate act of *mesirus nefesh* (self-sacrifice) that stemmed from *emunah* forever crowned our *seichel* as ruler over our emotions. We achieved eternal freedom from the grip of the lower forces.

This idea provides the answer to a very bothersome question. Why do we continue to celebrate Pesach as *z'man cheirusenu* (time of our freedom)? The freedom that we achieved from Mitzraim was relatively short-lived. We lived in Eretz Yisrael under our own rule for approximately 800 years until Nebuchadnezzar expelled us, beginning a series of exiles, pogroms, inquisitions, and subjugation that continue to this very day! Is that freedom? "Yes!" says Rav Meir Simcha. The nations may rule over us physically, but they will never usurp the rule of our *seichel* over our emotions. As the evening prayers state, "He took the nation of Israel out (of Mitzraim) to eternal freedom." Therefore, even a poor man must eat reclining at the Pesach Seder. That is the way free people eat, and he is free. The plunge into the sea liberated his soul forever.

Kinderlach . . .

Hashem tests us. Temptations are all around. We want to nap when we should be learning. We want to daydream when we should be praying. We are tempted to eat things that we should not. Our yetzer hara pushes us to get angry, take revenge, or make fun of someone. How can we overcome him and do the right thing? Just remember the Yom Suf. Your great great great...grandfather walked straight into the cold water, following the will of Hashem. He put the koach (strength) into your neshama (soul) to do the same. Daydream in the middle of prayer? Forget it! I am following Hashem. Get angry? Impossible! Move onward into the yom. That yetzer can't touch me. I am forever free.

ההגדת לבנד

פרשת בשלח

חשוב, בזמן שהם היו עסוקים ברדיפה אחר הנאות העולם הזה.

להפיל את ארזי הלבנון

"ויצעקו בני ישראל אל ה'" (שמות י"ד, י'). מדרש תנחומא מצטט פסוק מספר ישעיהו (מ"א, י"ד), "אל תיראי תולעת יעקב." מדוע נמשלו בני ישראל לתולעת? לתולעת יש רק כלי נשק אחד. פיה. אולם, בעזרת פה זה היא יכולה להפיל את ארזי הלבנון האדירים. הארז הינו עץ חזק כל כך עד שאפילו החיות הגדולות ביותר אינן יכולות להפילו, אך התולעת הקטנה יכולה לו. היא אוכלת את קליפת העץ סביב סביב, עד שטבעת מן הקליפה חסרה ואז עץ הארז האדיר מת. זה רק ענין של זמן עד שהוא ירקב ויפול. אומות העולם נמשלות לארז. כשהן מתגברות עלינו, אנחנו עושים תשובה וצועקים אל ה' והוא שומע את תפילותינו כמו שכתוב, "ובקשתם משם את ה' אלוקיך ומצאת" (דברים ד', כ"ט).

החפץ חיים זצ"ל כותב שאנחנו לא ניצולים מהרבה מן הצרות שבאות עלינו, משום שאיננו צועקים אל ה'. איננו מגבירים את תפילותינו אליו. אם רק נפציר בו בתפילותינו, בקשותינו לא ישובו ריקם.

ילדים יקרים... מה עושה את האדם לעשיר באמת? כסף? זהב? יהלומים? פיסת אדמה? לא ולא. המצוות הן הדבר היקר ביותר שאדם יכול לרכוש. ומיהו חכם לב? מי שחוטף לעצמו מצוות. לאן הוא לוקח אותן? יחד איתו לעולם הבא. המצוות נשארות איתו לעד.

שלטון השכל על הרגש

ה' ברא את האדם עם שני כוחות מנוגדים: מצד אחד, יש לאדם רגשות ותאוות. כנגדן יש לו השכל וההגיון שלו. הרגש הוא בעל עוצמה רבה. הוא רוצה לשלוט באדם ולגרום לו להשתמש בשכל שלו כדי לדווקא אחר עושר, עוצמה וכבוד. השכל מתנגד. הוא יודע את האמת. הוא רוצה לשלוט ברגש, ולהשתמש בו כדי לעבוד את ה' ולהתקרב אליו. איזה כוח יגבר? מי ניצח?

רבי מאיר שמחה מדווינסקי, בספרו משך חכמה (על פרשת בא) מוסיף לנו יתר הבנה בנושא עמוק זה. עם ישראל עמד על ים סוף, מוקף בסכנות מכל עבר. מה לעשות? "דבר אל בני ישראל ויטיעו [אל תוך הים]" (שמות י"ד, ט"ו). אי אפשר להתקיים בתוך המים; אך השכל ראה שה' רוצה שאכן ייכנסו לתוך הים. נחשון בן עמינדב, נשיא שבט יהודה, היה הראשון. הוא איפשר לשכל שלו לשלוט ברגש, ובאמונה שלימה נכנס לים, מקום ששום אדם אינו יכול להתקיים. בכך הוא קיים את רצון ה'. כל שבטו הלך אחריו, ואחריהם כל עם ישראל. הם המליכו את השכל על הרגש בכך שפעלו על פי ציווי ה'. פעולה זו של מסירות נפש, שמקורה באמונה, המליכה את השכל שלנו על הרגש לעד. הגענו לידי חירות נצחית משלטונם של הכוחות השפלים שבאדם.

ילדים יקרים... אנחנו יודעים שזו עת סכנה לעם ישראל, אולם אנחנו יכולים להיות מאד אופטימיים, משום שיש לנו נשק סודי. הוא חזק יותר מכל המטוסים, הטנקים, הטילים, והפצצות גם יחד. יש לנו את מילות התפילה. הן עלולות ישר לאוזני ה'. הכניסו עוד קצת כוונה בתפילות. בקשו בקשות מיוחדות במקומות המותרים. אמרו תהילים בכל עת. אתם יכולים לעזור להציל אותנו. בידכם נמצא הנשק הסודי.

מצוות לעד

"מה קיבלת?"
 "המצרי הזה נתן לי את כל תכשיטי הזהב שלו."
 "ואני קיבלתי שק מטבעות כסף."
 "אנחנו עשירים! אחרי כל שנות העבדות במצרים, סוף סוף אנחנו מקבלים את מה שמגיע לנו."
 "איפה מנהיגנו משה? מדוע אין הוא לוקח גם כן מביזת מצרים?"

"ויקה משה את עצמות יוסף עמו" (שמות י"ג, י"ט). התוספתא (סוטה ד', ב') מספרת שכל העם היה עסוק בבית מצרים - מלבד משה רבינו. הוא היה עסוק בקיום מצווה. הוא ניגש למלא את הוראתו של יוסף להעלות את עצמותיו ממצרים.

במשלי נאמר "חכם לב יקח מצוות" (משלי י', ח'). המלבי"ם זצ"ל מסביר שמשמעותו של פסוק זה היא שהאדם נמצא במאבק מתמיד עם היצר הרע. הוא רוצה לקיים מצוות, שכן קיום מצוות הוא דבר טוב עבורו, אך היצר הרע שלו מנסה לפתות אותו לעבור עבירות. אדם בעל לב חכם מתגבר על תאוותיו. בדרך כלל אדם לוקח רק מה שהוא רוצה באמת, וחכם לב באמת רוצה מצוות, ולכן הוא לוקח אותן.

הכלי יקר מציע פירוש מעניין למילה "עמו" ("ויקה משה את עצמות יוסף עמו"). מה אדם יכול לקחת איתו לעולם הבא? לא כסף, לא נכסים - רק מצוות. זה הדבר היחיד שנשאר איתו לתמיד. משה לקח מצווה זו, שתהיה עמו לנצח. ואולי לכן נתן לו ה' את האפשרות לקיים מצווה זו ברגע זה, שכן טיפול בצרכי נפטר מזכיר לנו את היום שבו כולנו נעמוד לדין על מעשינו - מצוות ועבירות כאחד. בני ישראל היו זקוקים באותו רגע לתזכורת מה באמת

ילדים יקרים... הקב"ה מנסה אותנו. יש פיתויים מכל עבר. אנו רוצים לנוח, בזמן שעלינו ללמוד. אנחנו רוצים לחלום בהקיץ בשעה שעלינו להתפלל. אנו מתאוים לאכול דברים שאסור לנו לאכול. היצר הרע שלנו דוחף אותנו לכעוס, להתנקם, לצחוק על מישוהו. כיצד נוכל להתגבר עליו ולעשות את המעשה הטוב והנכון? זכרו את ים סוף. אבי-אבי-אבי...אביכם הלך הישר אל תוך המים הקרים, על פי דבר ה'. והוא נטע את הכוח שנשמתכם לעשות זאת כמוהו. לחלום באמצע התפילה? מה פתאום?! אני הולך אחר ה'. לכעוס? אי אפשר! קדימה, אל תוך הים. היצר הרע אינו יכול לגעת בי. אני חופשי ממנו לעד.